

7. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Történelmi kérdés: III. Henrik francia király. —
Természrajzi kérdés: Amphioxus lanciaolatus, vagy
lándsahal. Felfedezője Limaxnak nézte. — **Számítási**
kérdés: 30 kenyér. — **Képrejtvény:** A művész hazája
széles e világ.

Helyesen fejtették meg: Rosenzweig Sándor, Gengely
István, Friedrich László, Karczag H., Rogulics János,
Licht Zoltán, Szaxun Mária, György Lajos, ifj. Fleischl
Sándor, Spiczter Gyula, Hoensch Gusztáv, Eisler Dezső,
ifj. Némethy Károly, Altstock Hugó, Dobránszky Ede,
Jurenák Géza, Sátor József, Radó István, H. Nagy
Jenő, Grosz József, Feigler Ferenc, Zettl Ágoston,
Grünspan Izsák, Kronberger Emil, Popovits József,
Mauthner Imre, Puschák Imre, Durkó Ferenc, Spitz
Emil, Bálint Domokos, Polányi Béla, Hartmann Ervin,
Haim Dávid, Kiss István, br. Villani Lajos, Popper
József, Fürst Oszkár.

A kitűzött könyvjutalmat (Gaal Mózes: Kujak
Andris, díszk.) Sátor József főreáliskolai IV. o. t.,
budapesti előfizetőnk nyerte meg.

A «Tanulók Lapja»-nak gyűjtése Rákóczi Ferenc
hamvainak hazaszállítására és szobrára:

Hollós Béla tanár úr gyűjtése a tatai
kegy. r. gimn. III. és IV. osztályában 11 K. 73 fill.
Múltkori gyűjtésünk ————— 37 »
összesen: 48 K. 73 fill.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Panaszos írás. A legutóbbi tornaversenyről szóló
panaszos írását mélyeséges szánakozással olvastuk ugyan,
de közzétenni nem fogjuk. Attól féltünk, hogy edzettebb
olvasóink a panaszos írás szerzőjét «anyámasszony ka-
tonájá»-nak neveznék, erre pedig nem szolgált reá ön,
aki a szomjúságot mégis el tudta tűrni. — **Probus.**
Szeptemberben is tartanak érettségi vizsgákat. Ha
most betegsége miatt nem teheti le, majd leteszi szeptem-
berben. Nem fog elkésni attól, hogy az egyetemen
beiratkozzék. Elvégre az egészség előbbre való, mint a
juniusi érettségi bizonyítvány. — **Szerénység.** Az ál-
nének korántsem felel meg a három fölöttébb gyöngye
versnek a beküldése. Ha még effajta több is van, ne
átalja őket mind fejenként máglya-halálra szánni.
Eleinte talán vérezni fog a szíve, de idővel megvígasz-
talódik. Nekünk azokat, miket eddig írt, ne küldte be;
majd öt-hat, esetleg tíz év múlva bizonyára vagy jobba-
kat, vagy esetleg semmiféle verset sem fog írni, ami el-
végre nem tartozik a legnagyobb szerencsétlenségek
közé. — **P. E.** («A gyilkos leány».) A balladai homály
olyan sűrű és áthatolhatatlan fátylat borított a gyilkos
leány rémes tetteire, hogy ollóval sem tudtunk áttörni
rajta. Mindössze azt vettük észre, hogy az ilyenféle
rímek: *tere-sejt; gyorsan-hogyan* stb. sehogy sem
hangzanak jól még a balladában sem. — **H. L.** («Rossz
időjárásakor») A kis költemény címe ügyetlen, a tar-
talma nemes, a feldolgozás nem költői. A fiú hálának
nem kell okvetlenül versben keresni kifejezést. —
B. J. (Budapest). Kapható lapunk kiadóhivatalában. —
H. A. (Temesvár). 1. Teljes joggal írhatnók, de ezek a
nevek csak magyar fordítások. Az eredeti névhez meg-
szokás, hagyomány fűződik. Latin nyelven írt történelmi
műveinkben így fordulnak elő, így írjuk tehát mi is.
A régi családneveket is csak szokásból — vagy ha job-
ban tetszik, kegyeletből — írjuk régiesen. 2. Az idegen
(főleg görög) tulajdonneveknek a helyesírása, úgy hisz-

szük, még jó sokáig nem lesz egyöntetű. Ezért nem kell
tépeldődnünk ilyen részletkérdéseken. Ha ön az iskolából
kikerülve a saját belátása szerint helyesnek ítélte elvek
szerint fog írni, senki sem fogja számon kérni, hogy
miért nem írt más elv szerint. Szerintünk a legnagyobb
baj az, hogy teljes egyöntetűség nincsen s egyhamar
nem is lesz helyesírásunkban. Ezért még a következet-
lenségeken sem szabad megütödnünk. — **N. J.** (Nagy-
Kanizsa). A regement igen töretlen úton dőcög még.
Taposni kell még sokáig a rögös utat, míg szép dob-
pergésre és trombitaszóra fog kecsesen lépegetni. —
P. J. (Temesvár). Érettségi kell. — **P. J.** (Titel).
Rejtvényei nem közölhetők. — **Sz. L.** (Budapest).
Előbbi üzenet önnek is szól. — **S. L.** (Igló). Tudósi-
tásait szíveskedjék máskor csak a lap egyik oldalára
írni.

Majálisra és ünnepélyekre.

Szabadbani tűzijátékok.
Kerti tűzijátékok.
Szalon-tűzijátékok.
Terem-díszek.
Papir-guirlandok.
Nemzeti zászlók.
Papir-léggömbök.
Amerikai sárkányok.
Kivilágítási cikkek.
Velencei üveggolyók.
Konfetti.
Serpentin.
Konfetti bombák stb.

Kaphatók

E MERLING ADOLF

tűzijáték-,

kotillon- és fáklya-gyárosnál,

Budapest, Gróf Károlyi-u. 26.

Majálisra és ünnepélyekre.

KATZER

udvari
szállító.
Arjegyzék
ingyen.

Hazánk első és legnagyobb

Molykár Ellen

9022

Biztosító Megóvó Intézete

Iroda: VI. Ó-utca 42. szám.

Raktárok: VI., Ó-utca 42., 44. (saját ház), 45.
46. és Új-utca 43. Budapest.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt,
Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott
középiskolai ifjusági hetilap.

FLÓFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Mejelenik minden vasárnap.		

AZ UTOLSÓ LANTOS.

Regényes korrajz. Irta Gaal Mózes.

Kupak nem állhatta meg a szólást.
— Milyen bora van Báthori Andrásnak hé?
— Sok jó bora lehet, de ennél egy sem különb?
Majd meglátja még vitézséged.
S kacagott a többiekkel.
A kulacsból nem ivott többet; hanem szépecs-
kén a szíjnál fogva nyakába akasztotta.
Két hétig tette meg ezt állandóan. Minden-
napra kijárt neki a kulacs, abból a régi «különb»
fajtából.

Harmadnapra kért egy átalagot, s a napi részét
abba töltögette. Nagyon jó bor — mondogatta —
szeretne magával vinni Kassára belőle.

Tizeneggy nap alatt sokat megtakarított.

A főukta azon kívül igyekezett az ebédjét is
ilyen «különb»-fajtájúnak készíttetni, s egészségi
szempontból csak keveset adogatni, hiszen ő nem
garabonciás! Ő nem eszik hatszor annyit, mint
más közönséges halandó ember.

Napról-napra jobb szívet mutattak iránta.

Egyszer azt is megtette a főukta, hogy tyúk-
hús helyett csontot küldött neki azzal az üzenet-
tel, hogy varácsoljon reá húst, ha pedig nem
tud húst varácsolni, szopogassa ki a csontból a —
velőt.

Sebők deák nem sokat törődött ezekkel az
otromba boszantásokkal.

Sok ideje akadt. Késő éjjelig elült az asztal
mellett, hol gondolatokba merülve, hol a kes-
keny ablakon beszűrődő holdsugarakon me-
rengve.

Szíve sokszor megszólalt:

— Be nagy bolond vagy te Lantos Sebestyén!
Ott hagytad a fehérre meszelt házat, a pirosarcú

szép asszonyt, kinek az életedet köszönheted, s
miért? Hogy vándor cigányságotat tovább foly-
tathasd. Eltűröd szó nélkül, hogy a csürhe szolgál-
had nevéssen rajtad, mint egy olasz komédiáson,
s durva tréfáival boszantson, mint egy kegyelmen
éheztetett cigányt!

Te apró féreg csúszva-mászva kinnal küzdesz,
bajjal haladsz, magad vagy a magad egyedüli
reménysége, a hazának akarsz javára tenni, s
az a sok ezer hatalmas, kinek a kezében van
pénz, földi jómód — végig heveri selyemmel bé-
lelt lócáit, s mástól várja az első buzdítást...

A csendes éj, a sötétségbe kémlelő csillagok, a
mosolygó hold, mintha megértették volna a lan-
tos töprengését, úgy figyeltek gondolkodó arcára,
s olyan némán hallgatták.

XII.

Mégis garabonciás.

Két hét múlva haza érkezett Báthori András.
Kupak alázatosan jelentette, hogy holmi deák-
féle ember keresi két hét óta. Nem lehetett azt
semmiképp lerázni. Itt élőködött az istenadta.
Nem is volt benne köszönet.

— Küld ide, hadd látom, milyen pofája van, —
dörmögött a tulipiros arcú, bizalmatlan tekintetű
főnemes.

De alig, hogy megpillantotta Sebőköt, fel-
ugrott a székről s megölelte szokatlanul nyá-
jasan.

— Isten hozott, öcsém, ennek már örvendek,
Isten hozott még egyszer.

Báthori jól ismerte Sebőköt a nagyszombati
gyűlésről, sokszor elhallgatta szép vitézi énekeit
s mord arca elsímúlt, szívéből lehámlott a kéreg s jó
hazafiúság tüze élénkíté meg szemét.

— Itt foglak jó ideig öcsém, ne szabadkozz.

Itt kell maradnod a tavaszi összejöveteleg. Itt maradsz, úgy-e?

Sebők bölintott a fejével.

Báthori intett a hoptestereknek, hogy csipjen meg egy karosszéket s hozza közelébb az országos hírű lantosnak.

Kupak uramot mintha hideg vízzel öntötték volna nyakon, úgy érintette ez a parancs.

Ő adjon széket a deáknak?

De ez még nem volt elég.

Báthorinak kedve kerekedett koccintani az országos hírű lantossal.

— Hé, kulcsár! a legjobb borból egy kancsóval!

A kulcsár engedelmessékedett.

Báthori töltött a maga serlegébe.

— Hé, hoptester! — kiáltott a pocakos Kupakra, — csipd meg ezt a kancsót s tölts a vitéz úrnak.

Ezt is meg kellett tennie.

Sebők jól mulatott a szolgálak boszankodó, szégyenkező arcán.

Másnap délre Báthori három emberrel többnek a számára hozatott ételt az asztalra. Mikor az urak elhelyezkedtek, intett a csatlósnak, hogy jöjjön közelebb.

— Mondd meg nemzetes és vitézlő Kupak István hoptester, Vaczok Tamás kulcsár és Csepegő Mihály főkukta uraméknak, hogy somlyai Báthori András szívesen látja a saját asztalánál.

Erre az izenetre a jeles férfiak erősen megörökönyödtek. Nem úri jókedvükből cselekszik ilyesmit az úr, Báthori uram. Egymásra néztek s tanakodva kérdezték, hogy vajjon mire véljék ezt a dolgot.

Oda kellett ülniök s amit külön eléjük raktak a szolgálak, az utolsó falásig megenniök.

Szophatták a tyúksontból ki a velőt s minden koccintásra a Sebők által megtakarított «különb» fajta borból, mely a már ismerős ócska kulacsban várt reájok, jókat kellett hörpintiök.

Báthori egész komolysággal kínálta őket. Csak néha-néha hunyorgatott bozontos szemöldökével Sebők felé s kacagott a bajúszába.

Ez addig ismétlődött, míg a Sebők átalagja győzte a «különb» fajta nedvet, mely a somlyai Báthori András pincéjében páratlan.

Az utolsó ebéd alatt még más meglepetés is várt a derek hoptesterre és társaira.

Felköszöntötte az országos hírű lantos ékes rigmusokban.

«Különféle részegesekről» — ez volt a titulus. Amíg végig mondta, földig szégyelték magukat. Báthori Andrástól kezdve a legutolsó kutyapecérig mindenki végig hallgatta, mindenki végig kacagta.

«Alázatos, békességős, egyik részögős, Az második csak garázdas és oly versönyös, Imádkozik és bűnén sír harmad részögős.

Negyedfélék apróságot igen kívánnak, Ötödfélék dűlnak, fosztnak, oly igen lopnak. Hatodfélék csak hallgatnak, mert megnéműlnak.

Hetedfélék igen bölcssek, mint Domján lova, Részögőségbe vetekődnek az hit dolgában, Szentírásból semmi-tudók ők józanságban.

Nyolcadféle részögősök vannak udvarban, Vitézségök, bölcsességök nincsen magokban. Gondba esik, elaluszik a kilencedik, Igen iszik a tizedik, virradtig iszik, Nagy gazdának véli magát tizenegyedik, A hásarton mindent elveszt tizenkettedik. Száguldással lovát veszti tizenharmadik, Megsiratja kárát másnap s megjózanodik. Mind virradtig elbűdosik tizennegyedik.

Olyak vannak gyaloghídat meg sem találunk, Az híd mellett hípp! az sáron átal gázolnak, Lábok nekik négy is vagyon, vélnéd baromnak.

Meg sem mosdik borzas fővel tizenhatodik, Az konyhára, az pincébe ottan bécsik.

Ez ez nem jó, részögőségben ki vereködik, Jámbor társát, jó szolgálját kik szidják, verik. Meg is ölik, részögőségben néha történik.

Tíz-nyolcadik az jó borban mind addig iszik, Rókat szaggat, száját törli, ű esmég iszik.

Az húszadik szolgálatját igen ajánlja, Szükségkorán ha meglelöd, azt elhallgatja. Ily barátot, atyafiút minden útálja.

Vén szakálú hoptestörök, mikor hörpentnek, Ott csácsognak és mint lehet tombolnak, szöknek, Az asszonyok, szép leányok azon nevetnek.

*

Az ki szörzé neve Sebestyén, szomjúságában, Nyirbátorban ezör ötszáz és negyvennyolcban. Udvarbírák bort nem adnak, vannak átkjában.»

A három jó cimborát a négy napos savanyú bor, a Báthori keserű jókedve s a nyirbátori kastély embereinek gúnykacagása eléggé megbüntették s a deákra czentül nagy tisztelettel néztek.

Karácsony napjára nagy dáridót rendelt Báthori András. Amennyi járó földet négy nap alatt csatlóssai megtehettek, mind betöltötte a hírrel s az úri familiákat meghívatta egy kancsó bor

melletti barátságos beszélgetésre, asszonyokat, leányokat muzsikaszó mellett táncra.

Ennél több mulatságra vajjon ki is számíthatott volna abban a szomorú időben?! Egy kancsó bor és muzsikaszó. A bor jó lesz a férfiaknak, akiktől immár elmúlt a táncolásnak kedve, fürgesége s akik pohár ürítgetés közben a szívök keservét is kiürítik ősrégi szokás szerint. Muzsikaszó kell az asszony népnek, a fiatalabbjának, kikre a haza sorsa, férfiak nehéz gondja nem tartozik.

Nem hiányzott senki a magyar nemesi családok színe-javából.

Sebők nagybárra ismerte őket. Hol a saját fedelök alatt, hol az országgyűléseken meghallgatták, megbámulták s megkedvelték.

Kassáról is eljött Czenczei Márton kapitány. A szép asszonyt kísérte, kinek a szíve megsúgta, hogy Sebőkkel fog találkozni.

Báthori András mindent megtett, hogy nagyszámú vendégeit meglehetősen kényelemmel szállásolja be. Az asszonyok kedvéért a kastély szebb szobáit kiürítették; az, melyekben Sebők tartózkodott, a kassai szép asszonynak jutott — egész véletlenül.

Vége-hossza nem volt a dáridónak.

Vadászat, tánc, vitézi játék váltogatták egymást.

Pihenőül aztán megpengette komoly lantját a vándor énekes, — festette igaz színekkel a haza kétségbeesett állapotát, a pártok eszeveszett küzdelmét és a fenyegető ozmán hatalmat.

Vigabb hangot hiába kértek tőle, nem tudott, nem akart, nem szeretett hallatni.

— Miért nem vidül fel szomorú area Sebők deáknak? — kérdezte egy tánc alkalmával a szép özvegy melléje vonulva a pergő táncosok közül.

— Nehezen megy nálam a jókedv, asszonyom. Ritkán fog el, akkor is csak látogatni jön. Voltaképpen okom sincsen reá. A Mindenható bölcsen rendelt el mindent ezen a temérdek világon: egy búslakodóra jut tíz vigadozó, — vagy néha megfordítva.

— Én azt mondom, — válaszolt az özvegy, — hogy a felhő is elvonul az égről, a napnak is ki kell néha sütnie.

— A felhő nagy és sűrű, nemcsak az én egeimet borítja el, hanem az egész magyar hazáét.

— Vannak országintéző urak, reájuk tartozik az.

— Bölcsen mondja, eleget mondom én is; nótába foglalom, végig keserem széles e hazában, de haj! kevesen értik meg s ez az oka az én mértéken felül való szomorúságomnak. Ide rejtem a szívembe s emésztődöm rajta. És fáj, hogy nem oszthatom meg senkivel. (Folyt. köv.)

KÉPEK A MAJMOK ÉLETÉBŐL.

A csuklyás-majom.

Dél-Amerika északi részein lakik; aránylag kis fejének tetejét rövid fekete sima szőr fedi, mely egészében valami barátságkához vagy csuklyához hasonlít. Az állat, mely farkostól mintegy 80 centiméter hosszúságú, néhány főből álló csapatokban csatangol az őserdőkben, honnan azonban, kivált tengeriérés idejében, látogat az ültetvényekre is, a gazdáknak nem mondhatni, hogy valami nagy öröme. Nagyon

A CSUKLYÁS-MAJOM.

óvatos és vad s ezért nem könnyű dolog megfigyelni.

Renggernek egyszer véletlen szerencsés alkalma akadt, hogy lakmározásukat megfigyelhesse, a miről a következőket beszéli el:

Egy izben a fuvolához hasonló hangok ütöttek meg fülét, mire széttekintvén, észrevette, hogy egy vén csuklyás him közeleg fáról-fára ugrálva, miközben aggodalmasan kémlelődik jobbra-balra. Majd feltűnt vagy tizenkét tagból álló családja is, mely közt három nősténynek kicsinyei voltak s ezeket a hátukon vagy a hónuk alatt fogva szállították magukkal. Egy gyümölcsrel rakott narancsfát pillantottak meg, melyet rögtön ellepelt az éhes had s a következő pillan-

natban megkezdődött a nagy lakmározás. Nyilván tapasztalásból ismerték már, hogy a narancs héjja kesernyés ízű, azért egyik se harapott bele a szép gyümölcsbe, hanem az ujjakkal igyekeztek felbontani. A melyeknek ez hamarjában nem akart sikerülni, mérges dörmögés közben addig verdeste a fa ágához, míg csak a héj meg nem repedt s így hozzá nem juthattak az édes falatokhoz. A torkoskodásban az apróság is nagyon szeretett volna résztvenni s több ízben tetek is erre nézve kísérletet, de az anyák mindenképp megakadályozták a dolgot. Eleinte csak szeliden félre tolták a kis nyalánkokat, de miután ez nem használt, mérgesen üstökön kapták a kis majmot s felhajították a hátukra, a honnan csak a lakoma befejezte után vették ismét ölbe.

Mikor a narancsból már hírmondó sem maradt, akkor megkezdődött a fa kérgének gondos átkutatása s jaj volt annak a szerencsétlen kukacznak, mely ott lappangott, mert menten a felfedező majom fogára jutott. Mikor aztán már sem kukac, sem narancs nem mutatkozott többé, akkor végig hevvert a díszes társaság a vastagabb vízszintes ágakon, hogy kipihenje a lakoma fáradságait, míg az ifjabbak játszódásnak adták magukat, az anyák pedig részint szoptatták csecsemőiket, részint pedig azok apró bundáját vizsgálgatták, tisztogatták.

Nagy szeretettel viseltetnek az anyák ivadékaik iránt. Ugyancsak Rengger beszéli, hogy a mint egyszer egy fias anyának összezúzta a lövés a czombját, a szegény anyának első dolga volt szopós kicsinyét leszakítani a melléről s az árván maradó kis állatot egy ágra felültetni, hogy a mennyire tehetne, a veszedelemtől igyekezzék megmenteni. S így több nemes érzést árult el, mint a lövöldöző ember, a ki nem átálja a szegény állatot esupa kedvtelésből kegyetlenül öldösn.

A fogságban hamar igen bizalmas lesz ápolójához ez a majom és nagy barátságot köt más állatokkal is. Egyet egy kis kutyával neveltek fel s a majom rendkívül ragaszkodott barátjához. Ha eltávolították tőle, kétségbeesve sivalkodott utána, ha pedig más ebekkel veszekedett, a majom nagy vitézül rögtön segítségére sietett. Talán szeretetét akarta azzal is kimutatni, hogy a kutyát paripa gyanánt használta s nagy élvezettel szokott annak a hátán lovagolgatni.

Viszont azonban csintalanság is szorult a csuklyás majomba elég s különösen szeret ingerkedni. És ha feljön a hava, nem hagy békét semmiféle állatnak. A kutyának, macskának

megránczálja a farkát, a lónak a kötőfékét, az apró jószág tollát kitépi s annál nagyobb az öröme, mentől inkább bosszanthatja a másik állatot.

Különben igen tanulékony, ügyes a csuklyás, a mely ügyességét azonban sokszor nem jóra használja: kikopozza a gazdája zsebet, felnyitogat mindent s a mi neki megtetszik, el is lopja, a kisebb tárgyakat pedig szájában elrejt. És ilyenkor a lehető legártatlanabb képet vágja, mintha semmi, de semmi sem történt volna. Ha azonban rajta csipik valami csinyen, már akkor előre sivit, mert sejti, hogy ennek elpáholás lesz a következtése.

A selyem-majom.

Ezek a csinos kis jószágok sokban hasonlítanak a mókusokhoz, melyeket csakugyan mintegy pótolnak is hazájukban: Braziliában. Nem is lapos körmük van, mint az eddig tárgyalt maj-

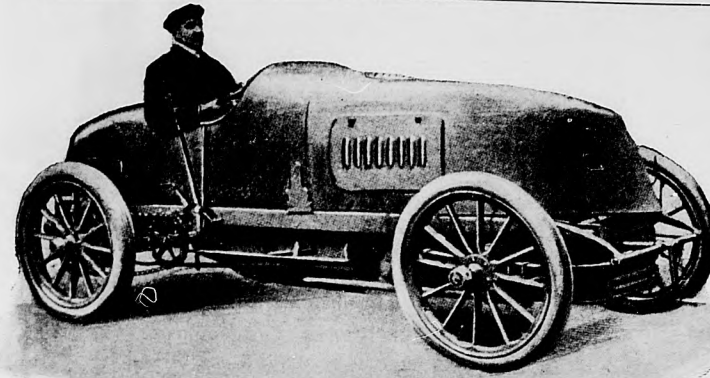

A SELYEM-MAJOM.

moknak, hanem valóságos görbe karmaik, kivévén a lábaik hüvelykujait, melyek lapos körműek. A rengeteg erdők fain tartózkodnak, honnan csak ritkán tévednek le az ültetvényekbe. Gyümölcsökkel és rovarokkal élnek, melyeket a madarak csicsergéséhez hasonlító lármázásuk közben keresgélnek.

A nőstény rendszeren csak egy egérszerű nagyságú fiat szül, de néha kettőt is s ez utóbbi esetben az egyiket a mellén, a másikat a hátán hordozza és felváltva szoptatja. Azonban a him is résztvesz a csecsemők gondozásában s a nőstény intésére az egyik csemétét szívesen az ölébe veszi.

A fogságba került példányok eleinte ugyan vadak, de ha jól bánnak velük, hamar bizalmasak lesznek s más állatokkal is megbarátkoznak. Különösen a macskákat szeretik, ezeknek társaságát keresik, kivált ha alváásra kerül a sor, nyilván, mert jól esik nekik a macska melege. Kü-

MORS AUTOMOBILJA. — Automobil a páris-madridi versenyről.

lönben a jó meleg tanya tetszésükre van s ezért mindenféle ringyet, rongyot, a mihez csak hozzá férhetnek, behordanak ketreczükbé, hogy azok közé bebújhassanak. De különös, hogy ámbár ennyire szeretik a meleget és meleg égálnak szülőttei, mégis a hideget nagyon bírják, a mit pedig a majmokról általában éppenséggel nem lehetne elmondani, sőt állatkertjeink majmai legtöbbször, minden gondozás mellett is, a kellő meleg hiányának esnek áldozatul.

Van rá példa, hogy ilyen majmok, melyek Európába kerültek, még ha hideg időben fűtlen szobában tartották is őket, nemcsak hogy egészségesek maradtak, hanem a fogságban még szaporítottak is, sőt apróságukat felnevelték. Egyszer pedig egy természetbúvárnak egy keményre fagyott selyem-majmot vittek kitérés végett s íme az állat a meleg szobában nem-sokára magához tért, pár óra múlva pedig már semmi baja sem volt.

Ez apró, csinos állatkák családjából hét faj ismeretes, melyek hazájukban eléggé elterjedtek.

Szűcs Béla.

AUTOMOBILOK.

Mai számunkban két automobil mutatunk be. Mindkettő résztvett a Páris és Madrid között tartott versenyen, melyet azonban, a verseny befejezte előtt, betiltottak, mivel az automobilok igen sok szerencsétlenséget okoztak. Nemcsak az országúton haladó emberekben tetek kárt, hanem maguk is vagy életükkel fizették meg e végzetes verseny árát, vagy súlyos sebeket kaptak.

A halottak közt van Marcell Renault,

a tavalyi páris-bécsi verseny győztese, kinek gépét alkohollal hajtott kocsiján mai számunkban találja az olvasó. Renault automobiljával neki vágódott egy fának s kiesett a kocsijából; oly súlyosan sebesült meg, hogy három nap múlva meghalt. Közöljük még Mors, a legnagyobb francia automobilgyáros gépének képét is, mely új szerkezeténél és az eddigiektől eltérő formájánál fogva kelt érdeklődést.

A versenytilalom Bordeauxban érte utól az automobilistákat s így azután kiki hazatért — babér nélkül.

A versenyt betiltó rendelet igen helyesen emelte ki azt, hogy minden sportnak, minden kedvtelésnek határa van s a végletekbe esnünk nem szabad.

A NÁDOR ITÉLETE.

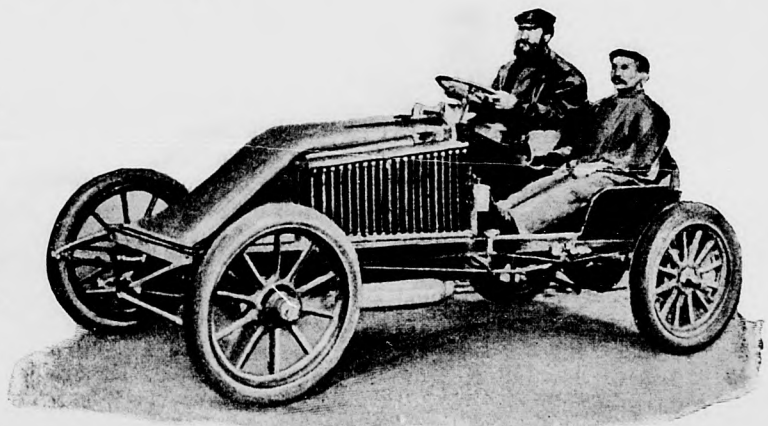
Ifjúsági színmű két felvonásban. Irta Mosdóssy Imre.

TAMÁS: Ez igazán vakmerő játék volt.

SZKENDER: És ez a gyerek elvette kardomat, azt a kardot, melyet hős apám halálos ágyán csókjaival elhalmozva adott kezembe s megeskett, hogy élve nem adom ki kezemből. (Feje lehajlik mellére; ziháló melle, rezgő feje elárulják, hogy csendesen zokog.)

TAMÁS: Vitézséged sokat ér, pasa, de ne feledd, hogy sok gonoszságra használtad, ártatlanokat öltél kardoddal; raboltál, zsarnokoskodtál vele. Ideje, hogy elvették tőled! Így járunk, vitéz pasa, így, akik rossz úton járunk. De hadd halljam tovább.

SZKENDER: Összekötöztek és egy barlangon keresztül mentünk vagy ötszáz ölnyre s amint napvilágra értünk, hátunk mögött maradt az égő erdő.

RENAULT MARCEL AUTOMOBILJA. — Automobil a páris-madridi versenyről.

TAMÁS: (Félre.) Ezt az utat magam sem ismerem. (fenn.) Vitéz pasa, elmehetsz börtönödbe.

6. jelenet.

PETŐ. Katonák. Előbbiek.

TAMÁS: (Petőhöz.) Vigyétek a pasát a torony alatti börtönbe, de úgy vigyázzatok rá, hogy mindnyájatok fejét veszem, ha elszökik. Aztán Balogh Gáspárnét és fiait vezessétek ide. (Katonák, Pető el Szkenderrel együtt.)

SZKENDER: (Menet közben.) Ezt a tettemet ne írjátok fel angyalok a többi közé.

7. jelenet.

TAMÁS: (Egyedül.) Megszabadultál tehát lelke a gyöttrödéstől, meg. Zsófiának és fiainak visszaadom a szabadságot s amit tőlük elvettem, még többet is; a nádort pedig, ha jó, kiengesztelem azzal, hogy kezemből van a vármegye réme: Szkender pasa; ezért jutalom helyett csak elnézést kérek tőle s kiköszörülöm vitézi nevem csorbáját. Mire nem ragadja az embert az irigység! Ez a szenvedély kinzotta s meg akartam fosztani testvéremet két szép fiától s ime, a saját nyugalmamat dúltam fel.

8. jelenet.

ZSÓFI, LÁSZLÓ, ISTVÁN, TAMÁS.

ZSÓFI: (Jobbról Lászlót, ki 15 éves, balról Istvánt vezetve, ki 13 éves.) Mit akarsz velünk, jó bátya?

TAMÁS: (Megilletődve, magában.) Mindig jó bátyának szólít. (Fenn.) Jertek közelebb.

LÁSZLÓ: Ó, mily régóta nem láttam bátyámat, pedig oly jól esik látni arcát, egészen olyan, mint az édes apámé volt!

ISTVÁN: Csakhogy az még valamivel szelidebb volt.

ZSÓFI: Sok baja van bátyátnak, fiaim, az ellenséggel, azért olyan haragos. Nem ér rá mosolyogni. De a jó Isten talán meghozza a jó kedvet, ha végig küzdi harcait. Ma is Szkender pasa ellen volt csatázni s felgyújtatta a saját szép erdejét, csakhogy elfoghassa őt, de aztán el is fogta.

LÁSZLÓ: (Tamás tenyerébe csapva.) Üdvözöllek, bátya, ez vitézi tett volt. Vajha én is veled mehetnék egyszer a török ellen!

TAMÁS: (Félre.) Ó, be megszegyenitenek engem, ez az anya nyugalmával és a gyermekek szeretetükkel. (Fenn.) Köszönöm fiam az üdvözlést. A csatákról majd beszélünk aztán, de most előbb az édes anyákkal volna fontos beszédem; menjetek addig a várkertbe játszani.

ZSÓFI: Látjátok, mindig mondom én, hogy jószívű bátyátok van nektek! Köszönjétek meg szíves engedelmét és menjetek, mulassatok, gyermekeim!

LÁSZLÓ, ISTVÁN: Köszönjük, bátya! (El mind a ketten.)

TAMÁS: (Sokáig néz a fiúk után, míg Zsófia figyelmesen kémlel arcát.) Milyen kedves, szép két gyermek!

(Zsófiához.) Asszony, hiszen tebenned isteni szeretet és türelem lakozik!

ZSÓFI: Gondolod? Úgy-e, mert gyermekeimben szívet nevelek, mert tele beszélem a fejüket mindenféle képtelen mesékkel a te jószágodról, amiket magam nem hiszek. Ne ámitsd magadat! Gyermekeim szívet nem akarom megmételyezni azokkal, amik köztünk történtek; vagy nem értenek meg, vagy, ami még bizonyosabb, nagyon is korán megtanulnak, hogy mily galád tud lenni az embernek a tulajdon testvére is.

TAMÁS: (Keserűn.) Igazad volt! Áldjon meg az Isten, hogy a gyermekeket kivontad a keserű harcból. Hálás leszek érte. (Melegséggel.) Zsófia, én nagyot vétettem az Isten ellen és ellenetek, de megbántam s jóvá teszem. Szabadságokat s mindeneteket visszaadom, amit elvettem tőletek.

ZSÓFI: Ah, hírt vettek, hogy jó a nádor s félsz a büntetéstől? Nincs-e igazam?

TAMÁS: Nincs, nincs, (Mindig tompább hangon) nincs igazad. Nincs igazad. Az igaz megbánás, a bűn súlya alatt roskadozó lélek fellobbanása és igaz elhatározása ez, esküszöm neked, nem a gyáva félelem!

ZSÓFI: Hát az uramat, az árváim apját honnan veszed elő? Ó, Tamás, örökre borzalommal fogok visszaemlékezni arra a percre, mikor egy gaz bérenced föbe ütötte az én drága férjemet s ő elbukva utoljára is nevemet kiáltotta. S ti elhurcoltatok bennünket! Ó, amíg férjemet vissza nem adod, nem kell a szabadságod.

TAMÁS: Te nem akarnál szabad lenni?! (Fel s alá járkal.) Ó, hát nem szabad nekem előbb jóvá tennem bűnömöt, mielőtt elpusztulok? Itt sanyarogsz inkább s emészted magad azzal a gyűlöléssel, ami szívedben él irántam?!

ZSÓFI: Nem gyűlöllek, csak sajnállak s imádkozom a bűneid bocsánatáért!

TAMÁS: S kinlódol naphosszat, hetekig, hónapokig továbbra is csak azért, hogy gyerekeidnek meséket találj ki, ha kíváncsiak lesznek arra, hogy miért vannak bezárva? Ha szabad nem akarsz lenni, asztalomhoz ültetek, selyembe, bársonyba öltöztetlek! (Meg akarja fogni Zsófia kezét, de az elfordul tőle.)

ZSÓFI: Add vissza férjemet, semmi sem kell egyéb s akkor megbocsátok mindent!

TAMÁS: (A várkertre néző ablaknál megáll.) Nézd, ott fut fiad. Elhajított egy kopját s bele talált a kijelölt oszlopba, nézd, a másik tapsol neki.

ZSÓFI: (Oda fut az ablakhoz.) Ó, kedves gyermekeim, drága árváim! Mily szépek! László egész apja, domború, széles homloka... egész apja. Ni, hogy feszülnek izmai, amint elhajtja azt a nagy ágyugolyót! István birkózik! (Kinyitja az ablakot.) Hej István, azt a paraszt kölyköt csak legyűröd!

ISTVÁN: (Hangja kívül.) Már nyög, anyám!

LÁSZLÓ: (Hangja kívül.) Ez ám az élet, anyám!

TAMÁS: Nos, asszony, ne légy szeszélyes!

ZSÓFI: Nem, nem! Nem nézem őket tovább, ők azért boldogok. (Betesz az ablakot.) Fiaimnak

nincs apjok s magamnak kell résen állani! Én tetőled kegyadományt nem fogadok el, énnekem követeléseim vannak!

TAMÁS: Követelj, amit akarsz.

ZSÓFI: Én csak igazságot követelek; azt pedig nem szabhatok magamnak, te pedig nem adhatsz.

9. jelenet.

PETŐ: (Lihogve fut.) Uram, uram, oda vagyok, végem van!

TAMÁS: Mi történt? Talán Szkender szökött el?

PETŐ: Nem uram, nem, hanem a turbánja... (Elakad a szava.)

TAMÁS: A turbánja? Mi történt már azzal a turbánnal?

jó fiam! Megjött a nádor! Ez igazságot fog nekünk szolgáltatni!

PETŐ: Elmegyek s keresek magamnak egy alkalmatos akasztófát! (A turbánt maga után vonszolva el.)

II. felvonás.

Szin. Tágas csarnok. Jobb előtérben emelvény, melyen egyszerűen faragott, magas támlájú tölgyfa szék áll.

1. jelenet.

A nádor, az alispán (az emelvényen a szék előtt állnak), a csarnok közepén PETŐ, az ajtóknál katonák s nép. ZSÓFI, LÁSZLÓ, ISTVÁN.

NÁDOR: (Petőhöz.) Hát Balog Tamás még most sem került elő?

Menelaos. Paris. Diomedes. Odysseus. Nestor. Akhilles. Agamemnon.

A TRÓJÁT OSTROMLÓ GÖRÖG HŐSÖK.

PETŐ: Mondom, hogy az a turbán nála maradt Hutás Petinél, az meg kötelet csinált belőle, kibújt az ablakon és elszökött.

TAMÁS: (Megrázza.) Istentelen! Így vigyáztál? Hát nem küldtél utána senkit?

PETŐ: Egész armádiát! De szentül tudom, hogy azt az ördögös fickót nem találják meg! (Kint trombitaszó és örömkialtások.)

TAMÁS: (Felgriki.) Mi ez? Nagyúri kíséret közeleg a várhoz!

PETŐ: Az, uram, valósággal!

ZSÓFI: Istenem, ha ő volna, a nádor!

10. jelenet.

ISTVÁN. Előbbiek.

ISTVÁN: (Anyjához futva.) Anyácskám, aranyos vitézek jönnek a várba; zászlót is hoznak!

(Künt éljenzés.) Éljen a nádor úr ő nagysága!

TAMÁS: (Leroskad a padra.) Petimegcsökött, végem van!

ZSÓFI: (Megöleli fiát.) Megjött a mi védő apánk,

PETŐ: (Mélyen meghajolva.) Nem, nagyságos nádor úr! Megkerestem immár a vár minden zugában, megnéztem a várfalak alatt a száraz kútban, lent a pincékben, nincs sehol, nincs!

NÁDOR: No, ez valóban különös. És a várból sem látta kimenni senki?

PETŐ: Senki, uram.

NÁDOR: Két hirnök járja be a várat s kiáltja fennhangon, hogy az alispán és a nádor ítéleténél fogva Balog Tamás várát és birtokait veszti, ha a nádor színe előtt azonnal meg nem jelenik. (Két katona el.)

LÁSZLÓ: (A nádorhoz.) Nagyúr! légy irgalmas a mi jó bátyánk iránt!

NÁDOR: (Leszáll az emelvényről s megcirógatja László arcát.) Szép fiam, a te jó szíved csak a jót látja még meg; ne is hidd, hogy bántani akarom őt, de látd, ilyen várat nem lehet ám uratlanul hagyni, mert ott leselkedik mindenütt a vad ellenség; Szkender pasa és rablói és ha a vár elesik...

ISTVÁN: Hát mire valók a mi karjaink? Kű-

lönben Szkender pasát Tamás bátya elfogta ma reggel, attól nem kell félni!

NÁDOR: (Az alispánhoz sűgva.) Ártatlan szívek! (Lászlóhoz.) Szkender pasa elfogva, no ez derék! Akárki tette, jutalmat érdemel. (A nép felé) Kiáltások éljent Szkender pasa elfogójára.

(Egy-két hang éljent kiált.)

2. jelenet.

BALOG GÁSPÁR. Előbbiek.

GÁSPÁR: (Torzonborzas hajjal és szakállal, kopott ruhában be-
ront a terem közepéig.) Csak kiáltások, hogy éljen Balog Tamás! én nem kiáltom. Nektek nem tépte le a ruhát testetekről, nekem igen! Nektek nem tépte ki a szíveteket, nekem igen! Nektek nem dúlta fel hajlékotokat, nekem igen! Uram nádor, adj nekem igazságot: elűzött házamból, miatta rablók, törökök rabságába kerültem, ahonnan életem veszélyeztetésével menekültem csak meg.

ZSÓFIA: Istenem, mily ismerős nekem e hang!
(Elfordú a beszélőtől.)

NÁDOR: Ki vagy idegen?

PETŐ: (Elfordúl.) Nagy Isten, ez Balog Gáspár!

ZSÓFIA: (A nádor elé veti magát.) Adj neki igazságot uram, ó adj neki!

LÁSZLÓ, ISTVÁN: De jó anyám, mi lelt, miért könyörögsz e vad idegenért?

LÁSZLÓ: (Erősen megnézve Gáspárt.) Szinte borzadok tekintetétől.

GÁSPÁR: (Zsófiához.) Nagy ég, te vagy, Zsófiám?! Megismersz-e engem?

ZSÓFIA: (Ráborúl Gáspárra.) Ó, csakhogy viszontláthatlak! Kedves jó uram! László, István, jertek, nézzétek édes apátokat!

LÁSZLÓ: (Vonakodva lép közelebb.) E zordon ember?
(Bámogat.)

ISTVÁN: (Szintúgy kételkedő arccal.) Akitől úgy megijedtem?

GÁSPÁR: Kedves gyermeikeim, ne féljetek tőlem, a szívem most is tele van szeretettel irántatok; a sziklából sem vész el a benne rejlő gyémánt, ha a zord időktől bemohosodik is a külseje.

LÁSZLÓ: Ráismerek már az édes szavairól.
(Megöleli.)

ISTVÁN: (Megöleli.) Apám, ha tudnád, hányszor emlegettünk!

GÁSPÁR: Soh'se reméltem e pillanatot. (A nádorhoz.) Nem kell már igazság, nádor úr! nem kell, gazdag vagyok már, e boldogság megérte évek szenvedéseit!

NÁDOR: Gáspár vitéz, tiszteljük nemes szívedet, de azért királyunk nevében rendelkezünk és ítélünk. Minthogy Balog Tamás több vétket követett el: feldúlta a testvére házát, elcsukta Hutás Peti, aki a hazának nagy hasznot tett, mert elfogta Szkender pasát, amiért mi Peti ezennel lovaggá tesszük és ütjük. (Peti előlép a nép közül, a nádor lovaggá üti kardjával.)

PETI: Nem vagyok érdemes e kegyre, nádor úr!

NÁDOR: Balog Tamás várát és birtokait pedig Gáspár vitéznek adjuk és átadjuk. (A sokaság felé.) Ebben a várban ezennel Balog Gáspár parancsol. (A nádor indul, menetközben Petőhöz.) Szkender pasát veztesd elő fogságából, elvisszük magunkkal a pozsonyi várba. (A nádor, alispán, katonák, nép, Pető és Hutás Peti lassú menetben távoznak.)

PETŐ: (Egy kissé hátrahúzódva, magában.) De hiszen, csak elmenjen a nádor... nem szentírás ám mind, amit ő rendel. Máskor is megesett, hogy a nádor így rendelkezett, a sors meg utána amúgy csinálta. (El a többi után.)
(Vége köv.)

Erzsébet királyné szobra Cecén.

A fehérmegyei Cece községben május 24-én avatták föl néhai Erzsébet királyné szobrát, melyet özvegy Bauer Antalné áldozatkésztsége emelt s most ott áll a magyar község legszebb helyén, a Bauer-kastély lombos és virágos bejárója előtt. A szobrot Bauerné a megyének ajándékozta, mely a gondozást Cece községére bizta. Lépesőkön emelkedő kő háttér elé van helyezve a királyné mellszobra s felül mennyezetes ernyő hajlik a szobor fölé. A szobor építészeti része Töry Emil műegyetemi tanár műve s hatásosan emeli ki Zala György jeles szobrászunk szép mellszobrát, mely a királynét a koronázási időből ismert képe után ábrázolja. Ugyanazon mintára készült ez, mely Zalától a Park-klubban látható.

HYPATIA.

Történeti regény az V. századból.

Irta Kingsley Károly.

10

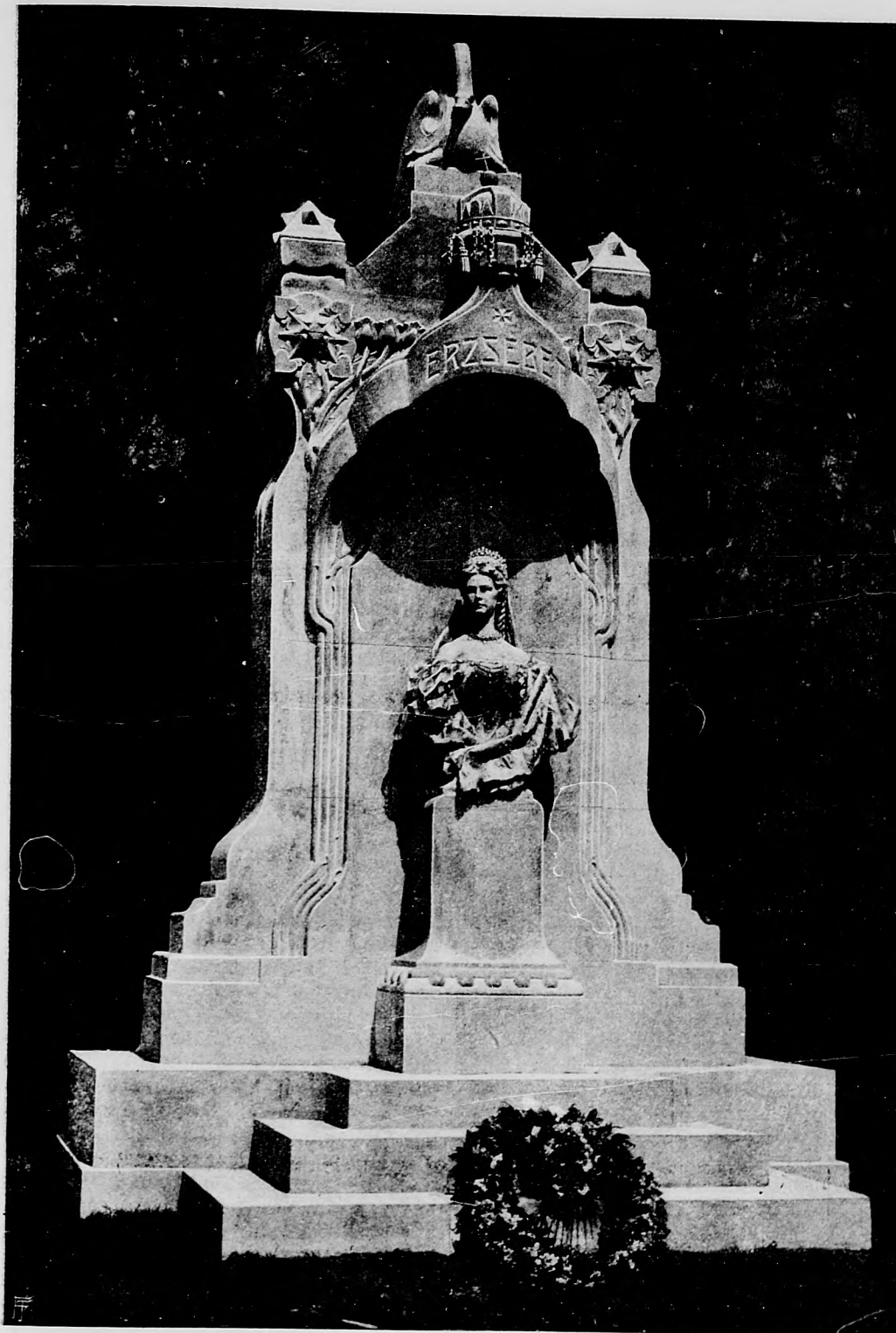
Az ifjúság számára átdolgozta Zsigány Árpád.

— Föl kell menni a pátriárkához! — kiabáltak a szerzetesek s mind berohanván a házba, egyedül hagyták Philammon az utcán.

Most merre menjen?

Mint a kormányja-vesztett hajó a viharos tengeren, úgy botorkált Philammon céltalanul Alexandria utcáin. Sok időbe telt s az éjszaka már régen leszállt, mikor a haragja és elkeseredése kissé oszladozni kezdett s ekkor föl-fölsilant a viharban az a világító-torony, amely felé igyekezett — Hypátia! A pátriárka megengedte neki, hogy elmenjen hozzá. Elmegy tehát és megtéríti. Ez a kötelessége és ha sikerrel végzi el ezt a kötelességét, megszégyenülnek ellenségei, akik megakarták alázni.

A haragja és keserősége lassankint lecsillapodott, mert most már csak ez az egy gondolat foglalkoztatta. Sokáig bolyongott az utcákon céltalanul, össze-vissza s maga se tudja hogyan,

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBRA CECÉN, ZALA GYÖRGYTŐL.

Erdélyi fényképe.

egyszerre csak ott volt a múzeum előtt. Nem volt bizonyos benne, hogy hogyan ért oda, de mivel már ott volt, leült pihenni a múzeum kapujába, a fehér márványlépcsőkre.

Tudta, hogy a Hypátia háza is itt van valahol szemközt a múzeummal, de hogy melyik az a ház, azt nem tudta. Átellenben, az emeleten világos volt egy ablak s amint benézett, látta, hogy a falakon képek vannak, a hátsó fal mellett pedig egy magas szekrény tele van pergament-tekerésekkel. Hátha ott lakik Hypátia; ha ott lakik és talán éppen olvas vagy dolgozik?

Az ablak nyitva volt. Egyszerre csak lágy zeneként csendült meg a Hypatia ezüst-hangja a néma éjszakában.*

... Im, most Helenához Iris is elröppen,
Laodikének őt gondolják legtöbben:
Helikaon hölgyének, Helena ágyának,
A Priamus király legszebbik lányának.

Palotás házában most Helena tetsző,
Szivárványos hímű, hosszú szőnyeget sző,
Bele tűzi mind a harcot, kit akhivok
S trójaiak népe eddig érte vívott.

Szólt a sebes Iris, mellette megállván:
«Gyere, kis tündérem, nézd, mely csuda-látvány:
A vértés akhivság s Trója lovas népe
Tegnap még siralmas harcban egymást tépte.

Ma nyugton vesztegel, pajzsán könyökölve,
Hosszú kelevészét leszúrta a földre:
Menelaos, Paris szemök előtt vinnak,
S te vagy kijelölve diadalmi díjnak.»

Philammon a lélekzetét is visszafojtotta, úgy figyelt. A vére oly hevesen lüktetett s oly rohamosan tódult föl az agyába, hogy szinte-szinte a szíverése is elállt. Mi ez, amit olvas? Ki az az Iris? A Helena? A Paris? Talán imádkozik Hypátia? Vagy rút boszorkányságot űz ebben a sötét éjfél órában?

— Uram, ne vigy a kísértelbe! — könyörgött Philammon buzgó áhitattal s a mellét verve leborult a porba.

Most elhallgatott a hang. Aztán sötét árnyék fődte el a lámpás világát s mindjárt reá hódelt. Alak jelent meg az ablakban — Hypátia volt. Philammon jól látta a felhőtlen, csillagos, holdas éjben, hogy a leány arca sápadt és szomorú. De miért? Mi bánthatja? Mi fájhat neki? Ó, ha segíthetne rajta, ha megvigasztalhatná! Szeretett volna fölgrani, hogy megmondja ezt neki, de nem mert mozdulni, mert félt, hogy elriasztja. De úgy kellett lennie, hogy mégis megmozdult és zajt csinált, mert Hypátia hirtelen odatekintett s meglátván a sötét alakot a múzeum lépcsőin, gyorsan becsukta az ablakot, leeresztette a függőnyt és eltűnt.

Philammon szerette volna a haját tépni, hogy

* Ugyancsak a Baksay Sándor fordítása, az Iliász III. énekéből.

ily ügyetlen volt. Türelmesen ült a lépcsőkön és várt, egyre várt, hogy hátha tán még egyszer láthatná Hypatiát. De az ablak sötét maradt s amint az órák egymásután teltek, az álom lassankint elnyomta a fáradt és kimerült ifjút. Álmában otthon járt a thébaisi sivatagon és Pambóval meg Arseniusszal beszélgetett.

*

A nap már régen fönt járt az égen, mikor Philammon fölébredt. Arra nyitotta föl a szemét, hogy valaki hangosan nógatja, költögeti s amint félálmosan föltekintett, a kis portást látta meg, aki már indult reggeli útjára a gyümölcsös kosarakkal.

— Nos, fiatal barátom, — szólt Eudaimon tréfásan, — hát te nem vagy a templomban? Nézz csak amoda, hogy tódul a szentek egész zsinatja a Caesareumba!

Philammon boszúsán dörmögött valamit és elfordította a fejét.

— Hohó! — folytatta a kis portás ingerkedve. — Talán bizony összekülönböztél az Apostolok utódjával?! Vajjon igazat jósoltam-e, mikor azt mondtam, hogy nem fogsz tudni együtt üvöltöni ezekkel a farkasokkal? Nos, ki vele, fiú!

Szegény Philammon ötlöthalt. Magában boszankodott, hogy Eudaimon így hamar eltalálta a valót s nem akarta elmondani neki, hogy micsoda megaláztatás érte; másrészt pedig fájó, fiatal szíve kívánta a megkönnyebbülést és a vigasztalást. Így aztán, lassan-lassan, mégis csak elmondott Eudaimonnak mindent s végezetül még arra is megkérte, hogy találjon neki valami munkát, amivel a mindennapi kenyerét megkereshesse.

— Micsoda beszéd! — méltatlankodott a kis portás. — Ameddig nekem van egy falatom, addig az istenek kedveltje és Hypátia barátja se fog éhezni. Rajta, fiatal barátom, e naptól fogva szövetséget kötünk. Segíts hát vinni a kosaramat, hogy hamarabb végezzünk s aztán a vendégem leszel.

Philammon ugyan habozott, hogy elfogadja-e ennek a pogánynak a meghívását, de Eudaimon oly szívesen hívta és unszolta, hogy végre is engedett. Fejére tette hát az egyik kosarat, a másik fülest pedig a kezébe fogta s aztán segített Eudaimonnak széthordani a gyümölcsöt.

Félóra alatt elvégeztek mindent s akkor a kis portás haza vezette Philammon, egy nagy ódon házba, amelynek udvarán csak úgy hemzsegett a sok gyerek. Az udvar végében volt egy kis házikó s abban lakott Eudaimon.

— Hé, Judith! Hol lebzszel? — kiabált Eudaimon, amint beléptek a tiszta konyhába, ahol a rántott hal jó illata csapta meg Philammon. — Bújj elő, fekete Vénusz és köszöntsd a vendéget, akit hoztam!

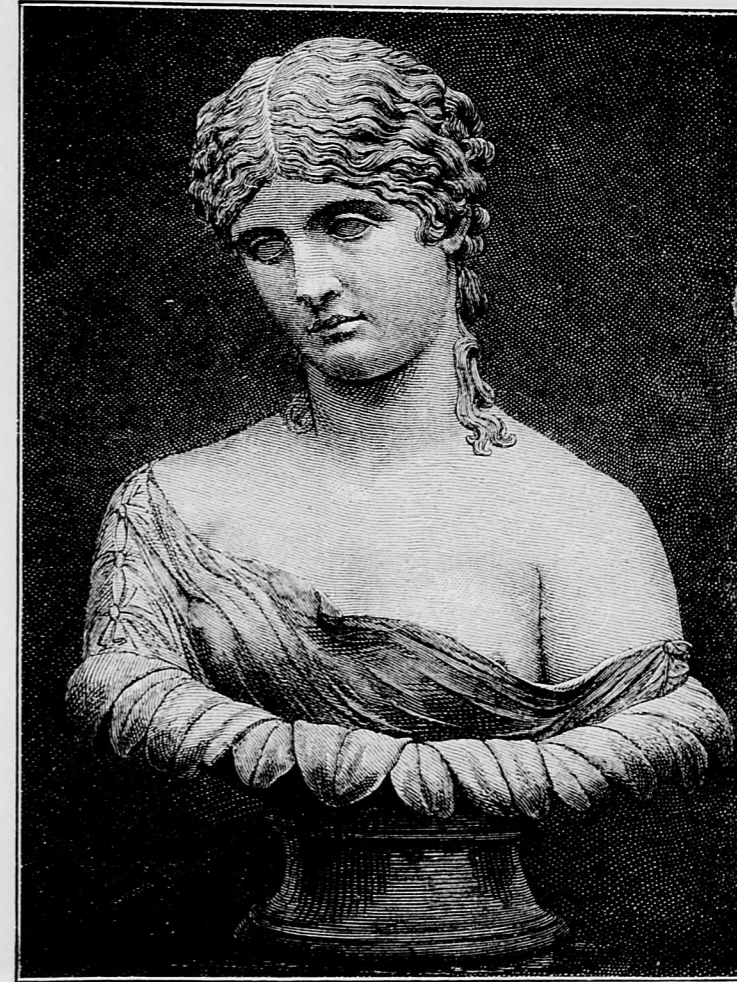
A szobából egy szerezsen asszony jött ki és alázatosan köszöntötte az urát is, meg Philam-

mont is; aztán két tányért tett az asztalra, középre a halat, serpenyőtől, ő maga pedig az ura széke mögé állt s úgy várta a parancsait... De, alig tette Philammon szájába az első falatot, midőn Judith hirtelen, nagyot sikoltva neki esett és sírva, kacagva ölelni-csókolni kezdte.

Nosza fölugrott a kis portás, vad ordítással fölkapott egy hosszú konyhakést, mialatt Phi-

gedetten. — Csillapulj hát, Erebus leánya, mert megbocsátok, mivel csak asszonyi állat vagy... Te pedig, fiú, jer ide: hadd öleljelek meg!... Úgy: na most, az istenek fizessék meg, amit tettél... s hogy jobb kedvünk legyen: asszony, hozz hamar két kupa almabort...

Mikor az utolsó falat hal is elfogyott s a kupában se maradt egy csöpp bor se, Philammon

CLYTHIA, A GÖRÖG SZOBRÁSZAT EGYIK REMEKE.

lammon, aki végkép oda volt a megbotránkozástól és fölháborodástól, szintén fölugrott és hevesen ellökte magától a szerezsen asszonyt.

— Micsoda dolog ez, te arcátlan teremtés?! — üvöltött Eudaimon és dühösen villogtatta a hosszú kést.

— Ó, édes uram! — zokogott a szerezsen nő — bocsáss meg, de nem tehetek róla!... Ez az a fiatal barát, akiről már beszéltem neked — ő mentett meg aminap éjszaka a zsidóktól... Emlékszel-e még?

— Ah, az már más! — felelte a portás elé-

fölkelt, keresztet vetett és alázatosan hálát adott Istennek... A szoba tulsó végéből halk — «Amen!» — felelt a könyörgésre... Judith volt, aki szótlánul leszedte az asztalt, mialatt Philammon és Eudaimon megmosták kezüket, mert már ideje volt, hogy Hypatiához menjenek.

— A feleséged keresztény? — kérdezte Philammon a portástól, mikor kiértek az utcára.

— Az ám! — felelte Eudaimon, a fejét vakarva. — Tudod, az asszonyok mind babonások és ostobák, kivált ezek a szerezsenek. Ámbár jó asszony, az bizonyos. Voltaképpen úgy vettem a

vásáron — elég pénzt is adtam érte — de mivel megérte, hát elvettem feleségül. Aztán hat szobát vettem ki abban a házban, ahol lakom s ezeket ki szoktam adni olyan fiatal embereknek, akik a Hypatia iskolájába járnak. Az asszony tisztogat rájuk s így valahogy csak elégedelünk.

— Vannak-e lakóid most is? — kérdezte Philammon.

— Hát lakó csak akad mindig — mondta Eudaimon kitérőleg. — Most egy előkelő úri-asszony lakik nálam: de hát ehhez semmi kö-

MÚMIA ARCKÉP.

(Egyiptomi görög művészet.)

zöd... Hanem a hátulsó házban van egy szoba: az éppen jó lesz neked; s mivel már úgy is barátok vagyunk, hát azt hiszem, hogy közösen konyhát tarthatunk — mi?

Philammon hálás szívvel köszönte meg a portás ajánlatát, bár nem tudta, hogy elfogadhatja-e, hisz nem volt pénze s azt se tudta még, hogy mit hoz a jövő... De, míg ezen töprenkedett, oda értek az elé a ház elé, amellyel szemközt az éjjel aludt s ekkor Eudaimon rábizta őt egy rabszolga-lányra, aki sok szobán és folyosón keresztül bevezette a könyvtár-szobába, ahol őt-hat fiatal-ember másolt és dolgozott Theon személyes felügyelete mellett.

A fiatal szerzetes kíváncsian nézett körül a széles és hosszú teremben, melynek boltozatát hatalmas, faragott kövekből rakott oszlopok emelték. Köröskörül, a mennyezetig érő fiókos szekrényekben egymás hátán álltak a pergament és papyrus-tekercek, melyek a Ptolemaios Philadelphos tudomány-szeretetét és bőkezűségét hirdették. A falakon itt is, ott is furesa festmények függtek: hasonlatosak azokhoz, amiket az éjszaka, a világos és nyitott ablakon át, a Hypatia szobájában látott. Úgynevezett múmia-arcoképek voltak, a hanyatló alexandriai művészet alkotásai.

Theon azonnal fölkelt az asztaltól, ahol ült, mihelyt Philammon meglátta. Intett neki, hogy jöjjön közelebb s aztán kivezette a teremből, végig egy hosszú folyosón s végre megállt egy ajtó előtt, amelyen kopogott... Philammon el-sáppadt és remegni kezdett... Odabent van Hypatia... Végre tehát meglátja!... De mit fog mondani neki?... Hogyan szólítsa meg?... Ah, az ajtó nyílt: az öreg Theon intett neki, hogy lépjen be... s amint belépett: ott ült Hypatia vele szemben!... A leány meg se mozdult, csak rámosolygott apjára s aztán Philammonra szögezte nagy, világos-kék szemét... — Elhoztam a fiút, leányom — mondta Theon. — Te kívántad és én teljesítettem óhaj-tásodat...

Hypatia ismét csak rámosolygott apjára, de nem felelt. Az öreg pedig kissé szorongva állt meg az ajtó küszöbén s így folytatta:

— Ha kívánsz valamit... csak kiáltanod kell... Mindnyájan itt leszünk... a szomszédban...

Hypatia még mindig csak mosolygott, mire Theon még egy aggódó pillantást vetvén leányára, kiment a szobából és becsukta az ajtót.

Egyedül voltak. Philammon lesütötte szemét és nem mert Hypatiára nézni, de azért érezte, hogy azok a mélyeség világos-kék szemek rajta függenek és vizsgálják őt... Mikor szólal meg Hypatia? És mit fog mondani?... Vagy azt várja, hogy ő szóljon először?... Nem, az nem lehet!... Hypatia hívatta őt: tehát neki kell először szólnia!...

A csönd már sokáig tartott és valósággal nyomasztó lett... Egyikük se akarta — vagy talán nem merte? — megtörni. Hypatia oly mozdulatlanul ült karos-székeben, mintha kőből faragták volna ki... Ah, milyen szép volt!... Philammonnak eszébe jutott az a márvány-szobor, amit Aben-Ezra lakásán látott: Clythia volt, a klasz-szikus görög szépség szeplőtelen mintája: s amint most, nem állhatván tovább a némaságot, fölpillantott, úgy rémlett neki, hogy ez a hideg márvány-szobor megelevenedve ül előtte a szé-ken...

Philammon szeme előtt összefolyt a világ; nagyot lélezett, mintha ebből akarna bátorságot meríteni s aztán elszánván magát, félig mentegetőző, félig szemrehányó hangon megszólalt:

— Te hivattál ide engem...

A hideg márvány-arcot előntötte a lüktető vér pirossága... Mint hogyha a Clythia-szobor új életre ébredt volna, úgy bölintott igent Hypatia e szavakra, s aztán szeliden felelte:

— Én hivattalak. Úgy rémlett, hogy tegnap, mikor dúrván félbeszakítottál és megsértettél, nem rossz szándékból tetted ezt, hanem tudatlanságból. Azért hivattalak tehát, hogy meggyőződjem: vajjon igazam volt-e. Ezt pedig csak akkor tudhatom meg, ha megmondod: miért jöttél ide tegnap?

Philammon föllélezett. Csak erre várt: most itt az alkalom, hogy teljesítse küldetését!... Mégis, mikor felelt, reszketett a hangja.

— Azért jöttem — mondta — hogy szemedre lobbantsam a bűneidet.

— A bűneimet?... Miféle bűneimet? — kérdezte Hypatia s esodálkozva emelte szemét Philammonra.

— Boszorkány-voltodat... és... és... pogányságodat... és hogy megátalkodott ellensége vagy az üdvözítő hitnek... mert azt mondják, hogy...

Többet nem bírt mondani, mert rátekintvén Hypatiára, elhalt ajkain a szó... Hypatia ugyanis mosolygott: a Clythia márvány-arca se el nem pirult, se haragot nem mutatott: szelid és jó-ságos volt, mintha ezek a vádak nem is neki szóltak volna!

— Kik mondják? — kérdezte Hypatia, édes ezüst-hangján. — A rajongók és a rágalmazók, akik mesterük tanításait félreértvén, erőszakkal akarják végrehajtani azt, amit ő csak szeretettel iparkodott megvalósítani... Menj: én megbocsátok neked. Fiatalságod menti tévedésedet, mert a világot még nem ismerheted... Menj: a tudomány egykor megtanít majd arra, hogy szép testben csak szép lélek lakhatik s akkor átlátod, hogy vétet-tél ellenem!

Philammon szólni akart, de nem jött hang az ajkaira.

Valami sajgó fájdalom, ami a szíve fenekén támadt, úgy összeszorította a torkát, hogy a lélezete is kimaradt... Majd a szégyen és önvád terhe úgy lenyomta, hogy maga se tudta, hogyan: egyszerre csak térdre roskadt Hypatia előtt és alázatosan, töredezett szavakban könyörgött bocsánatért.

— Menj... én megbocsátottam — ismételte Hypatia. — Csalódtam benned, mert jobbnak hittelek; de semmi az!... Menj: én megbocsátottam.

— Ne üzz el engem! — könyörgött Philammon szorongva. — Nincs barátom, nincs otthonem, nincsen mesterem! Az éjszaka megszöktem azoktól, akikkel egy hitet vallok, mert rosszlelkűek, irigyek, tudatlanok és kegyetlenül bántak velem. Nem merek, nem bírok, nem

akarok visszamenni a pusztába, mert ezer kétség emészt, ezer kérdésre nem tudok felelni: s e sok titoknak a kulcsa mind tenálad van!... Keresztény vagyok, de lelkem szomjúhozza a tudást... Nem ígérem, hogy hiszek benned; azt sem ígérem, hogy engedelmes szolgád leszed: de még se üzz el engem!... Taníts meg arra, amit tudsz, hogy összemérhessem azzal, amit én tudok... ha ugyan — folytatta halkán és össz-szerázkódva — ha ugyan tudok valamit!

Esdve tárta karjait Hypatia felé, aki pár per-cig némán vizsgálta őt, majd így szólt:

— Kelj föl. Nem illik emberhez, hogy térdeljen — ember előtt.

S midőn Philammon fölkelt, ő is föllált és

TEREM AZ ALEXANDRIAI KÖNYVTÁRBAN.

átment a másik szobába, de pár perc múlva visszajött az apjával.

— Jer velem, fiam — szólt az öreg s barátságosan megfogta Philammon kezét. — Ami még hátra van, ketten is elvégezhetjük.

Kivezette Philammon, aki vissza se mert nézni Hypatiára s mikor ismét a könyvtár-terembe ért, Theon ezt mondta:

— Goromba voltál a leányomhoz, de ő megbocsátott neked.

— Megbocsátott? — kérdezte Philammon, csaknem újjongva.

— És én is megbocsátok — folytatta az öreg. — De szerencséd, hogy én nem voltam ott. Mert, ámbár öreg és gyöngye vagyok: nem tudom, mit tettem volna, ha... De mindegy: mivel a leányom megbocsátott én, is megbocsátok neked. És, noha nem tudom, hogy megérdemled-e: itt van ez a pergament... Mások arannyal fizet-

nek érte és boldogok, hogy megkaphatják: te ingyen kapod... Ezzel szabadon bejárhat a leányom előadásaira. Most menj és tanulj meg, hogy a filozófus valóban meg is teszi azt, amit a keresztények csak prédikálnak: hogy jóval fizet a rosszért!

Philammon, mikor kint volt az utcán, nem tudta, hogy örüljön-e, vagy szomorkodjék... A jövő homályos, bizonytalan volt... Csak egy volt bizonyos: az, hogy kis sajkáját eloldozta a parttól s az élet harsogó árja vitte, ragadta őt új, ismeretlen vidékekre... Hol az igazság?... A Cyrill erőszakoskodásában-e, vagy a Hypatia szelidségében?... S ha se itt, se ott nincsen: hol van akkor?...

— Mi újság? — ugrott elébe a kis portás, aki az egész idő alatt türelmetlenül várt rá a kapuban. — Mi újság, istenek kegyeltje?

— Nálad fogok lakni és együtt dolgozom veled — felelte Philammon. — De többet ne kérdezz. Én... Én... (Folyt. köv.)

Hindu bölcsmondások.

Amint neked kellemes az élet,
Éppen olyan minden teremtésnek.
Nemes ember a lényeket szánja,
Benne saját képe mását látja.

Segíts a szegényen. Kunti sarjadéka!
Akinek van bőven, ne annak adj kincset.
Hasznos az orvosság a beteg embernek;
Egészséges előtt semmi becsé sincsen.

Aki vágyán nem úr, tette olyan éppen,
Mint elefánt-fürdés a folyó vízében.
Tudomány teher csak, ha nincs vele jó tett,
Gyűlöletes ékszer a viselőjének.

Mindenkinek természetét vigyázd meg,
Ne firtasd más tulajdonságait,
A természet felülmúl más tulajdont,
Fejére lép s rajta uralkodik.

Jól emésztett étel, ügyes, nevelt gyermek,
Jól megszolgált király és fegyelmezett nő,
Jól megfontolt beszéd és jól mérlegelt tett
Nem csap át gonoszba: nem lesz ellenkező.

Akit irigység bánt, aki csak ócsárol,
Ki elégedetlen s él a más javából,
Aki indulatos, aki mindig reszket,
E hat boldogtalan hord csak nagy keresztet!

Akinek van pénze, van annak barátja,
Akinek van pénze, nagy a rokonsága.
Ember az a talpán, a világ szemében,
— Akinek van pénze, az a bölcs is éppen.

Ne állj soha élére a tömegnek:
Sikerben a babér mindé egyenlő;
Ha dolgokat balul talál kiütni:
A vezető fejére hull minden kő.

Az a barát, aki kész rá.
Hogy a bajból, ha elestél, kiemeljen;
Nem az, aki a menekvés
Útja-módját ócsárolja ékes nyelven.

Bátor lélek a veszélyben,
Mérséklet a szerencsében,
Ékes szó bölcs társaságban,
Hősiesség a csatákban.

Dicsőségben nagyravagyás,
Szentkönyvben örök buvárás:
— Ez a nagy lélek erénye,
Természet oltá beléje.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Önképzőkori tudósítások. A *temesvári állami főgimnázium* «Vörösmarty-kör»-e május 29-én tartotta XXI. rendes gyűlését. A titkár és pénztáros jelentése után Altmann Jenő VI. o. t. Arany «A hamis tanú» c. költeményét, Reményi Dezső és Barka Antal VI. o. tanulók Petőfi «Egy gondolat bánt engemet» c. költeményét és Murgu Péter VI. o. t. Petőfi «Ebből után» c. költeményét szavaltta el.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Az «Olcso Könyvtár» legutolsó füzetei ismét tanúságot tesznek arról a gondról, mellyel *Gyulai Pál*, a szerkesztő, változatossá igyekszik tenni ennek a gyűjteményes vállalatnak a tartalmát. — *Ossian énekeit* (1275/80. szám) az eredeti gael mértékben fordította le *Fábián Gábor* s a versek elé *Heinrich Gusztáv* terjedelmes bevezetést írt. Ez a becses tanulmány lelkiismeretes, kritikai összefoglalása mindannak, amit a «Kelta bárd» énekeiről írtak 1760 óta, amikor a skót Macpherson Jakab először kiadta Finnghal király vak fiának a dalait. Maga a *Fábián Gábor* fordítása nemcsak a legteljesebb és leghívebb, hanem egyúttal a legjobb magyar fordítás is. — A következő kettős számban (1281/82.) *Sophokles* «*Philoctetes*»-ét közli *Gyulai* a *Csiky Gergely* fordításában: s ez a két név egymás mellett fölment bennünket a kis füzet becsének emlegetésétől. Mert *Csiky*, aki maga is kitűnő verselő és drámaíró volt, igazán klasszikus művészettel fordította le a tragédia atyjának ezt a remek alkotását. — Közel félszáz esztendő *Gyulai Pál* novellája, a «*Glück-Szerencse úr*», mely 1856-ban jelent meg először (most 1283/84. szám), de ma is éppoly üde és kedves, mint ötven esztendő előtt volt. — *Regőczy (Ecner) Győző* költői elbeszélése, a «*Réka gyászja*» (1285/86. szám) a *Nádasdy-díjat* nyerte az Akadémia 1901. évi pályázatán. Érdemes munka ez, mely a *Ravennai csata* néven ismert mondát dolgozza föl költői elbeszélésnek, de sok tekintetben eredeti fölfogással. Mai számunkban mutatványt is hozunk belőle. — Egész kis kötetet tesz a «*XII. Károly története*», melyet *Voltaire* írt és *Fruzsinszky Pál* fordított magyarra (1287/93. szám). *Voltaire* négy évig

dolgozott a svéd király viszontagságokkal teljes életének történetén és se időt, se fáradságot nem kímélt, csak hogy lehetőleg hű és tiszta képét adhassa a nagyfontosságú mozgalmaknak. A magyar fordításról csak azt jegyezzük meg, hogy minden tekintetben méltó a francia eredetihez. — Az «*Olcso Könyvtár*»-t a *Franklin-Társulat* adja ki; egy-egy szám ára 20 fillér.

A *Nagy Képes Világtörténet* legutóbbi füzeté *Mirabeauról* szól; a francia forradalom kimagasló alakja 1749 március 9-én született. Hadnagy lett belőle, de ezredese féltékenykedett rá és ő Párisba menekült. Az udvari emberek üldözték őt, az egyetlen embert, aki képes lett volna megmenteni a monarchiát. Párbajra hívták sokan és mindenképpen vesztére törtek.

Ennek az embernek az élete van elbeszélve a *Nagy Képes Világtörténet* 184. füzetében.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője *Marczali Henrik* egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérvél. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

«Magyarország oknyomozó történelme dióhéjban» című kis munkát írt *Sassi Nagy Lajos* szegedi tanár. Ennek a munkának is az a célja, ami a többi hasonló tárgyúaknak: összefoglaló, ügyes csoportosításban adja a leglényegesebb tudnivalókat. Két táblázat van a kis munkához mellékelve. Ezek a fejlődést szemléltetik az egyes korok szerint s a fontosabb eseményeknek sorozatát adják. A szerző az érettségi, a tanképesítő vizsgálatra készülőeknek szánta. A csinos kiállítású hatodfél ív terjedelmű füzet ára 60 fill.

FEJTÖRŐ.

Vegyteni kérdés:

Mi a neve annak az elemhez hasonló vegyületnek, mely ha szabad, gázalakú, igen mérges vegyület, leginkább higanyal való vegyületéből állítják elő? Ha káliummal egyesül, a fényképezésben fontos vegyületet ad.

Mértani kérdés:

Valamely 45°-nyi ferde hexaedronnak minden éle egyenlő. Mekkora a köbtartalma, ha élének hossza 4 cm.?

Történelmi kérdés:

Milyen békében volt kénytelen *Zsigmond* német császár 10.000 frt. hadi költség fejében *Schwarzwaldot* és *Waldshutot* a svájciaknak átengedni?

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1903 június 14.

8. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: 15. — Történelmi kérdés: *Koháry István* gróf. — Természettudományi kérdés: *Körfény* növény. — Képrejtvény: Mindenki a maga szerencséjének kovácsa.

Helyesen fejtették meg: *Mauthner Imre*, *Licht Zoltán*, *Durkó Ferenc*, *Moldován Ferenc*, *Dobránszky Ede*, *br. Villani Lajos*, *Rosenzweig Sándor*, *Emmerling László*, *Taubinger Zoltán*, *Vidor Dezső*, *Grosz József*, *Kronberger Emil*, *Haasz Aladár*, *Keresztély Ernő*, *Fleischl Sándor*, *Bazilly Mihály*, *Nord Frigyes*, *Altstock Hugó*, *Zakár Jenő*, *Szemző István*, *Csurgay István*, *Frankl Pál*, *Pinkóczy László*, *Hoensch Gusztáv*, *Popper özsef*, *Ordódy László*, *Friedmann Ervin*, *Hartmann Gy.*, *Eisler Dezső*, *Holesch Gyula*, *Gombócz József*, *Riesz Kálmán*, *Turmayer Gyula*.

A kitűzött könyvjutalmat (*Deli: Bácsy Jakab*) *Bazilly Mihály* petrozsényi előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

B. H. (Budapest). Sajnáljuk, de mi a tippelés nemes és gyakran hasznos foglalkozásához éppen olyan keveset értünk, mint a harangöntéshez. Ön pedig sokkal okosabban cselekednék, ha az alagi löversenyek helyett a budai hegyeket mászná. — **Liber.** Füzetes vállalat. Kéthetenként jelenik meg egy szám. Ára 80 fillér. Ajánljuk a figyelmébe. — **B. I.** (Pozsony). 1. Lapunk kiadóhivatalában kaphatja meg. 2. Küldenek ingyen árjegyzéket. 3. Gyűjtőleveket nem bocsátottunk ki. 4. E hónap végén. — **Verselmények.** Éretlen vacsor. Az ilyen poézis még a legszebb vidéket is élvezhetetlenné teszi. — **O. L.** (Budapest). Azt még nem tudjuk, hogy a szobrot hol fogják felállítani. Előbb a pénznek kell összegyűlnie. — **V. E.** (Ungvár). Középkorai tanulmányainak befejezése után folyamodnia kell, esetleg föl is fogják emelni. — **F. P.** (Budapest). Az eredményről nem érkeztek be tudósítások. — **Cs. I.** (Budapest). Nekünk arról az újságról semmi tudomásunk sincsen. — **Nemes Sándor** (Pozsony). Nem lehet. Előbb az I. osztályból kell vizsgálatot tennie. — **F. E.** (Szenic). Nem lehet. — **P. L.** (Szatmár-Németi). El, tankerületi főigazgató Pozsonyban. Egyike az ország legkiválóbb pedagógusainak. — **Sz. I.** (Mezőtúr). Közölhetetlen. — **T. Gy.** (Bábolna-Pusztai). Közölhetetlen.

KATZER udvari szállító.
Arjegyzék ingyen.

Hazánk első és legnagyobb

Molykár Ellen
Biztosító Megóvó Intézete

Iroda: VI., Ó-utca 42. szám.

Raktárok: VI., Ó-utca 42., 44. (saját ház), 45.
46. és Uj-utca 43. Budapest.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4. szám, földszint) és minden könyvkereskedésben kapható:

IFJÚSÁGI OLVASMÁNYOK.

- Arany János. Kisebb költeményei.** Kis nyolcad-rétű kiadás. Vázonkötésben 5 K.
- **Toldi. Toldi szerelme. Toldi estje.** Kis nyolcad-rétű kiadás. Vázonkötésben 5 K.
- **Kisebb költeményei.** Első, Arany László által szerkesztett teljes gyűjtemény a hátrahagyott versekkel. Elzevier-gyémántkiadás. Két kötet. Díszkötésben 10 K 80 f.
- **Öszikék.** Elzevier-gyémántkiadás. Díszkötésben 3 K 60 f.
- **és Petőfi Sándor levelezése.** Elzevier-gyémántkiadás. Díszkötésben 5 K 20 f.
- Baksay Sándor. Dáma.** Történeti korpép. Kinnach László eredeti rajzaival. Díszkötésben 6 K.
- Deli (dr. Thallóczy Lajos). Bácsy Jakab.** Regényes történet a XVII. századi hajdúvilágból. Thury Gyula tizenöt rajzával. Vázonkötésben 3 K 60 f.
- Dugonics András följegyzései.** (O. K. 401—402) 40 f.
- Duruy Viktor. Világtörténetem.** Átdolgozta dr. Bal-lagi Aladár. Vázonkötésben 6 K.
- A világirodalom egyik legkiválóbb könyve. A serdülő ifjúságnak nem adhatunk jobb történelmet házi olvasmányul a kezébe.
- Eckstein Ernő. A Claudiusok.** Átdolgozta Gaal Mózes. Goró Lajos rajzaival. A két kötetnek 3 K 50 f.
- Életiskola.** Gyöngyömdatok, aranyigazságok, remek-írók munkáiból. 2 kötet 2 K 80 f. Kötve 4 K.
- Emlékkönyv.** Magyar költők szemszedett mondatai. 1 K 40 f. Kötve 2 K.
- Fazekas Mihály. Lúdas Matyi.** Komikai elbeszélés. Bevezette Tóth Rezső. (O. K. 1060) 20 f.
- Fáy A. A külföldiek.** Vigjáték. (O. K. 436—437) 40 f.
- Frecskay János. Találmányok könyve.** 4 kötet, a 6 K; két vázonkötetbe kötve 26 K.
- Gyöngyösy László. Arany János élete és munkái.** Az ifjúság számára. Számos illusztrációval. Díszes kötésben 6 K.
- Jókai Mór. Kis Dekameron.** Válogatott beszédek. A serdülő ifjúság számára kiszemelve s itt-ott módosítva. Neogrady Antal rajzaival. Negyedik kiadás Vázonkötésben 6 K.
- **A magyar nemzet története.** Regényes rajzokban. I. kötet. Ötödik képes kiadás. Kötve 7 K.
II. kötet. A mohácsi vésztől a szatmári békekötésig. Második képes kiadás. Kötve 6 K.
III. kötet. A szatmári békétől 1867-ig. Képekkel. Kötve 6 K.
- Jósika Miklós. II. Rákóczi Ferenc.** A serdülő ifjúság számára. Átdolgozta Gaal Mózes. Goró Lajos eredeti rajzaival. Díszes kötésben 4 K 40 f.
- Költők Lugasa.** Az újabbkori magyar költészet termékeinek képekkel díszített gyűjteménye nyolcvan művészi kivitelű illusztrációval. Hangulatos aquarell-címekkel. Aggházy K., Gyulai László, Greguss Imre, Greguss János rajzai után. Pompás díszkötésben 8 K. Egyszerűbb vázonkötésben 4 K 80 f.
- Jakab Ödön. A két impostor.** Elbeszélés az ifjúság számára. Neogrady Antal rajzaival 2 K. Kötve 4 K.
- Egy pár sajtónyilatkozat e könyvről. — Jakab Ödön, ez a melegsívű ember s ízében magyar költő, rendelkezik mind ama tulajdonságokkal, melyek az ifjúsági irodalom művelésére jogosítják az író. Műve, mellyel megajándékozta az ifjúsági irodalmat, igazi nyereség; könyv, melyet nagy érdekléssel és haszonnal olvashat a gyermek s gyönyörűséggel olvashatnak a nagyok is. Mert az igazi író ifjúsági művét az különbözött meg főként a mestere-munkától, hogy a nagyok is élvezettel olvashatják: a költői mű — költői mű marad, ha első sorban gyermekek részére írjuk is.
- Végig olvasván a könyvet, érdekléssel forgatjuk, újra meg újra olvasgatjuk egyes részleteit. Az ifjúságnak írta e könyvet a költő s öreg létünkre nehezen válnak meg tőle. . . Költő írta. (Magyar Kritika 1897: 6. sz.)
- ... Ebben a nemből nem sok ilyen jó könyvet adhatunk az ifjak kezébe. — Ajánljuk a «Két impostor» a középiskolai alsóbb osztályok ifjúsági könyvtárai számára. Kivánatos, hogy több példányban forogjon közkezen. (Középk. tanárregyl. Közl.)
- ... E mellett s utóvégre ez a fő, minden ízében gyermekeknek való olvasmány; a képeletet haszontalanul nem csigázza fel s nem ébreszt az e kornak nem való érzelmeket. A kör pedig, melyben játszik, nagyon jól van rajzolva s teljesen megelevenedik előttünk a falusi élet a maga jeleneivel. (Erdélyi Múzeum 1898: 1. sz.)
- Jókai Mór. A magyar nemzet története.** Regényes rajzokban 3 kötet 13 K. Kötve 19 K.
- **Magyarhon szépségei.** (Népsz. kiad. 27) 80 f.
- **A legvirtebb huszár.** (Vasárnapi Kvt. 9) 40 f.
- **A magyar elődökből.** Ára füzve 1 K 60 f. Vázonkötésben 2 K.
- A nagynevű író e történelemből vett rajzait és elme-fittatásait ugyan nem írta egyenesen az ifjúság számára, de Salamon története «Egy bukott angyal»-ban, «Rozgonyi Cecília» és «Bacsó Tamás» históriája okvetlenül megragadják a fiatal olvasó érdeklődését. «Másik haza» és «Az üstökös útja», melyben a költői phantasia a legszebb színekben ragyog, a Jókai-féle regények olvasásához átmenetül szolgálhat. (M. D. E.)
- Jókai Mór. Kis Dekameron.** IV. képes díszkiadás. Neogrady Antal rajzaival 4 K. Kötve 6 K.
- Tartalom: Peregrinus. A struamadár. A bizeban. A kénytelen mulatság. Az én galambom nem vált porrá. Jordaki feje. Katona-dolog. A fejedelem buzogánya. Húsz év múlva. Repárlt lelkek. A libapásztor. A játékos. Az utolsó esatár. Karácsonyi dolgozó. Az istenhegyi székely lány. A koldusgyermek. Egy haramia banda a havason. A régiségbuvár. Fulko lovag. Bebe. A székely adott szava. A vén sas. A huszthi beteg-látogatók. A végzetes hely. Gyémántkirály. A megölt ország. Szilveszter éjszakák.
- Aranytollal írt kedves történetek sora ez, melyek hol megkacagtatják, hol sirva fakasztják s mindig érdeklődéssel töltik el a fiatal olvasót, a ki ezenfelül egyikben-másikban históriai személyekkel vagy korokkal ismerkedik meg, természetesen az ideálizálás fátynán keresztül, minthogy Jókai mutatja; de ez nem árt az iskolai tanulmányok által amugy is eléggé a reális irány felé terelt ifjú léleknek. — A könyv 12—14 éveseknek ajánlható olvasmány. (M. D. E.)
- Jókai Mór. Sonkolyi Gergely.** Ára 80 f.
- Jóizű humorral írt beszédek, pompás jellemrajzokkal, mely felhőtteleket, serdülöket egyaránt mulattat. E kötetben van «A drágakövek» és «Marce Zára» című regényes elbeszélés is (M. D. E.)
- Jókai Mór. Válogatott beszédei.** (Kis nemzeti múzeum 15/16. köt.) 2 K. Kötve 3 K 20 f.
- Tartalom: I. A Bárdy-család. A jó öreg asszony. A kalózkirály. Petky Farkas leányai. Bacsó Tamás. II. A Hargita. A khánok utódja. Történetek egy ócska kastélyban. Valdivia.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓRIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.		
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

AZ UTOLSÓ LANTOS.

Regényes korrajz. Írta Gaal Mózes. 10

— Örömtelen az olyan élet, miért nem házasodik meg?

Ha ekkor Sebők a szép asszony arcába nézett volna, talán nem kérdezi még egyszer:

— Miért nem házasodom meg?

— Igen, azt kérdezem, miért nem házasodik meg? — ismétlé még egyszer, szeliden vállára téve kezét.

— Jól van, megmondom az okát. A vándormadár viheti párját akárminő messzi útra, át-röpülnek az oceánon s ha kiteleltek az örök-tavas hazájában, visszatérnek újra az elhagyott fészekhez. A magyar lantosnak nincs ilyen fészke, a magyar lantos nem viheti magával a párját, a magyar lantos egyedül lehet koldus, de másnak a kezébe nem nyomhatja a koldusbotot. Ezért nem házasodom meg.

Az özvegy szemébe nevetett s rövid gondolkodás után így szól:

— Hátha egyszer találna egy olyan lényre, aki többre becsüli a fészek nélkül folyton bolyongó magyar lantos kezét, mint a világ minden boldogságát, aki tíz hónapig szívesen viselne minden évben özvegyi fátvolt, csak kettőben mondhasza magáénak a kifáradt magyar lantos? . . .

Sebőknek a szíve kezdett melegedni.

— Nos, mit mondana akkor? — unszoló a szép özvegy.

— Akkor . . . akkor azt mondanám, hogy ilyen asszonyt nem ismerek.

— S ha mégis volna?

Sebők elgondolkozott. Szívében rövid, de heves harc dúlt. Mit mondjon?

— Akkor kezébe csapnék annak az asszonynak és — oltárhoz vezetném!

— Csapjon hát a kezembe! — szólott boldog mosollyal a kassai szép asszony.

XIII.

Idegen árulás.

A langeszű barátot spanyol katonák meggyilkolták alvinci kastélyában, hova 1551 téli hónapjaiban végképp visszavonult. Erdélyt Castaldo spanyol vezér vette kormánya alá. Magyarországon a legfontosabb várak török kézben. A rablás, pusztítás mindenkinek szabadjára bocsátva.

Szolimán türelmetlenkedett, majd boszankodott, végre megharagudott az adó beküldésének késedelme, a barát meggyilkolása miatt és 1552. év tavaszán parancsot adott ki Ali, budai pasának s Achmed beglerbégnak, hogy a nyílt támadást megkezdjék. Achmed Temesvárat szállja meg, Ali induljon Drégely és Eger vára ellen.

Az első hír, mely végig járta a hazát, megdöbentő volt. Valami kínos sejtélem fogta el e hazafiak szívét. Talán a tehetetlenség érzete, hogy ők csak fejüket hajthatják meg, mert karjaiknak úgy sem vennék semmi hasznát.

Ferdinánd hasztalan kéri Károly német császárt, annak amugy is van mit elintéznie óriás birodalmában, hol a német költők szerint a nap sohasem nyugszik le. Sok évi tapasztalat megtanította Magyarországot arra, hogy csak önmagára számíthat a veszély pillanatában.

A külföldön bérelt vallon, francia, spanyol, német zsoldosok csak annyiban különböznek a törököktől, hogy azoknál kapzsibbak, kegyetlenebbek s vakmerőbbek.

Őket nem fűzi ehhez az országhoz zsoldjukon kívül semmi. Szerencsét próbáló kőbor legények,